

โรคเยื่อหุ้มสมองอักเสบที่มีได้ระบุรายละเอียด (Unspecified Meningitis)

โรคเยื่อหุ้มสมองอักเสบที่มีได้ระบุรายละเอียด อาการสำคัญที่พบบ่อยได้แก่ ไข้ส่วนใหญ่ไข้สูงตลอดเวลา ปวดศีรษะรุนแรง อาเจียน คอแข็ง (คออ่อนไปข้างหลังและก้มไม่ลง) หากไม่ได้รับการรักษาผู้ป่วยจะมีอาการกระสับกระส่าย สับสน ซึมลงหมดสติ อาการอื่นที่พบได้บ้าง เช่น กลัวแสง เห็นภาพซ้อน แขนขาเป็นอัมพาตหรือ ชักติดต่อกันเป็นเวลานานาน⁽¹⁾

ในปี พ.ศ. 2556 (ค.ศ. 2013) สำนักระบาดวิทยา ได้รับรายงานผู้ป่วยโรคเยื่อหุ้มสมองอักเสบที่มีได้ระบุรายละเอียด 1,931 ราย อัตราป่วย 2.99 ต่อประชากรแสนคน เสียชีวิต 7 ราย อัตราตายเท่ากับ 0.01 ต่อประชากรแสนคน อัตราป่วยตาย ร้อยละ 0.36

อัตราส่วนเพศหญิงต่อเพศชายเท่ากับ 1:1.5 กลุ่มอายุที่พบอัตราป่วยสูงสุด คือ 0 - 4 ปี เท่ากับ 6.65 ต่อประชากรแสนคน รองลงมาได้แก่ กลุ่มอายุ 65 ปีขึ้นไป (5.01), 45 - 54 ปี (2.88), 35 - 44 ปี (2.86), 25 - 34 ปี (2.72), 55 - 64 ปี (2.68), 10 - 14 ปี (2.22), 15 - 24 ปี (1.87) และ 5 - 9 ปี (1.75) (รูปที่ 1)

สัดส่วนอาชีพที่พบสูงสุด คือ รับจ้าง ร้อยละ 27.45 รองลงมาได้แก่ เกษตรกรรม (23.56%) นักเรียน (14.34%) ในปกครอง (13.41%) และงานบ้าน (11.70%)

ผู้ป่วยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ร้อยละ 79.88 และเขตเทศบาล ร้อยละ 20.12 เป็นรายงานจากโรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไปมากที่สุด ร้อยละ 69.88 รองลงมาคือ โรงพยาบาลชุมชน (29.07%) สถานีอนามัย (0.63%) และคลินิก/โรงพยาบาลเอกชน (0.42%) โดยผู้ป่วยเข้ารับการรักษาประเภทผู้ป่วยใน ร้อยละ 56.24 และผู้ป่วยนอก (43.76%)

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 เป็นต้นมา ภาคที่มีอัตราป่วยสูงสุดทุกปีคือ ภาคเหนือ โดยในปี พ.ศ. 2556 มีอัตราป่วยเท่ากับ 4.89 ต่อประชากรแสนคน (รูปที่ 2) รองลงมาได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (3.61) ภาคใต้ (2.94) ภาคกลางต่ำสุดทุกปี (1.37) จังหวัดที่มีอัตราป่วยต่อประชากรแสนคนสูงสุด คือ กำแพงเพชร (16.07) รองลงมาได้แก่ มุกดาหาร (15.13) จันทบุรี (11.09) แพร่ (10.51) สุราษฎร์ธานี (10.51) อำนาจเจริญ (9.62) ปราจีนบุรี (9.05) กระบี่ (8.48) เชียงราย (7.73) และเลย (7.29) (รูปที่ 5)

การกระจายของโรคในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ.2547 - 2556) พบว่า อัตราป่วยมีแนวโน้มสูงขึ้นเล็กน้อย แต่อัตราป่วยตายมีแนวโน้มลดลง (รูปที่ 3) ปี พ.ศ. 2556 จำนวนผู้ป่วยรายเดือนใกล้ค่ามัธยฐาน 5 ปี (พ.ศ. 2551 - 2555) ไม่มีฤดูกาลการระบาดที่ชัดเจน และจำนวนผู้ป่วย ปี พ.ศ. 2556 ลดลงกว่า ปี พ.ศ. 2555 (รูปที่ 4)

สำนักระบาดวิทยาได้รับรายงานการสอบสวนโรค ผู้ป่วยเสียชีวิต 1 ราย จากจังหวัดสงขลา เป็นเด็กชายอายุ 1 ปี 3 เดือน นิดวัตชินครบ ระยะเวลาเริ่มป่วยถึงเสียชีวิต จำนวน 6 วัน อาการเริ่มป่วย ได้แก่ ไข้ ปวดท้อง อาเจียน น้ำมูกใส ไอ เสมหะขาว หอบเหนื่อย รับการรักษาครั้งแรกหลังจากเริ่มป่วย 1 วัน ที่

โรงพยาบาลชุมชนแบบผู้ป่วยนอก ต่อมาอาการไม่ดีขึ้นจึงกลับมารักษาที่โรงพยาบาลชุมชนอีกครั้ง และได้รับการส่งตัวไปรักษาต่อที่โรงพยาบาลทั่วไป จนกระทั่งเสียชีวิต แพทย์วินิจฉัย Bacterial Meningitis

โรคเยื่อหุ้มสมองอักเสบ (ชนิดไม่ทราบสาเหตุ) มีรายงานผู้ป่วยจำนวนมากขึ้นทุกปี แม้ว่าจำนวนผู้เสียชีวิตจะไม่มาก แต่ก็มีความสำคัญในการเฝ้าระวังโรคลงได้ เนื่องจากเป็นโรคที่มีพยาธิสภาพบริเวณสมอง มีอาการรุนแรง มีโอกาสพิการ หรือเสียชีวิตได้สูง ส่วนใหญ่เกิดในเด็กเล็ก 0 - 4 ปี และกลุ่มผู้สูงอายุ (65 ปีขึ้นไป)⁽²⁾ มีการศึกษาพบว่า ร้อยละ 80 ของเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี มีโอกาสที่จะเกิดโรคหูชั้นกลางอักเสบ อย่างน้อย 1 ครั้ง ซึ่งโรคหูชั้นกลางอักเสบเป็นหนึ่งในสาเหตุสำคัญ ที่นำไปสู่โรคเยื่อหุ้มสมองอักเสบ รวมถึงการติดเชื้อในอวัยวะ โดยโรคหูชั้นกลางอักเสบมักมาพร้อมกับโรคไข้หวัด อาการจะเหมือนกับไข้หวัด เช่น หูอื้อ เจ็บหู จะหายไปเองเมื่อเด็กหายป่วย แต่ในความเป็นจริงแล้วเด็กที่ป่วยเป็นโรคหูชั้นกลางอักเสบนี้ หากไม่ได้รับการตรวจและรักษาอย่างจริงจัง แม้อาการภายนอกจะหายไป แต่เชื้อโรคจะยังคงอยู่ซึ่งมีอันตรายมาก⁽³⁾

สรุป ปี พ.ศ. 2556 อัตราป่วยลดลงจากปีที่แล้ว กลุ่มอายุ 0 - 4 ปี มีอัตราป่วยสูงสุด 6.65 ต่อประชากรแสนคน อาชีพรับจ้างมีสัดส่วนสูงสุด ร้อยละ 27.45 ผู้ป่วยส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล (79.88%) การรายงานผู้ป่วยส่วนใหญ่มาจากโรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไป (69.88%) ภาคเหนือมีอัตราป่วยสูงสุดติดต่อกันทุกปี 4.89 ต่อประชากรแสนคน และจังหวัดกำแพงเพชร มีอัตราป่วยสูงสุด 16.07 ต่อประชากรแสนคน

เอกสารอ้างอิง

1. เยื่อหุ้มสมองอักเสบจาก [สืบค้นวันที่ 29 พฤษภาคม 2557] เข้าถึงได้จาก <http://th.wikipedia.org>
2. เยื่อหุ้มสมองอักเสบ. [สืบค้นวันที่ 7 พฤษภาคม 2557] เข้าถึงได้จาก <http://www.haemor.com>
3. เยื่อหุ้มสมองอักเสบ โรคร้ายที่คร่าชีวิตโดยไม่รู้ตัว. [สืบค้นวันที่ 8 พฤษภาคม 2557] เข้าถึงได้จาก <http://www.kapook.com>

ผู้เรียบเรียง

วัชรวิ แก้วนอกเขา

บรรณาธิการวิชาการ

ดร.นพ.ปณิธิ อัมมวิริยะ

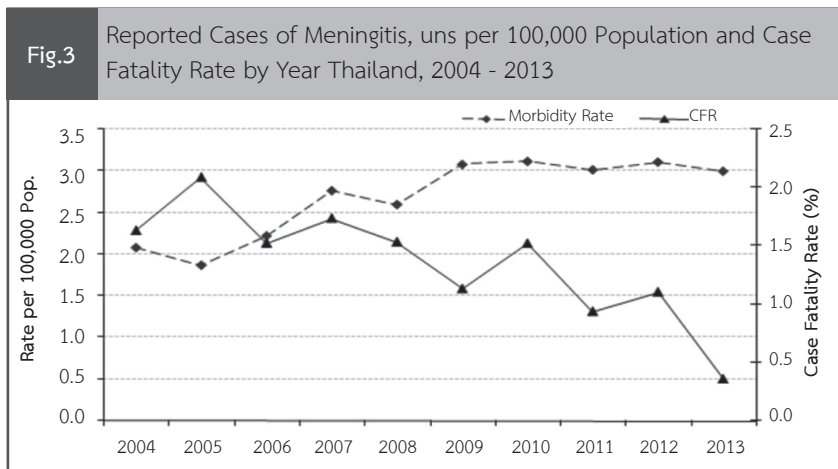
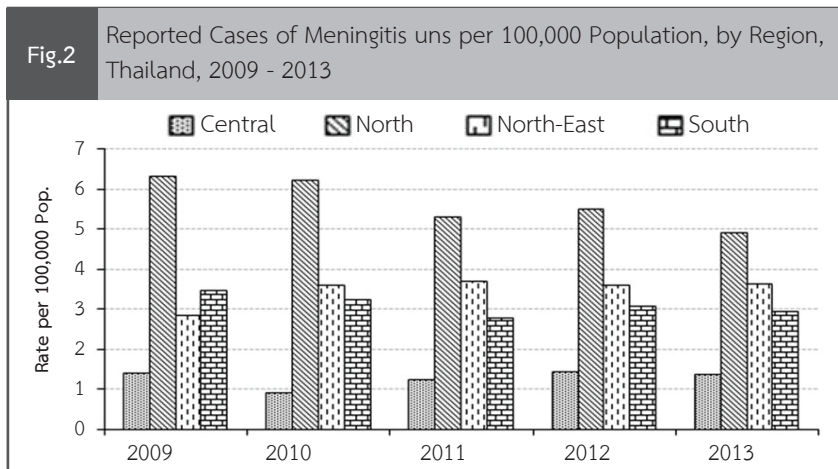
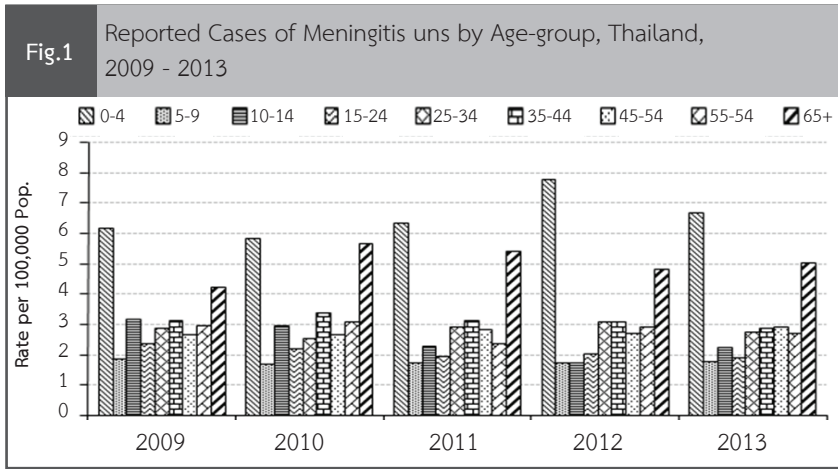

Fig.4

Reported Cases of Meningitis, uns by Month, Thailand 2012, Median 2008 - 2012

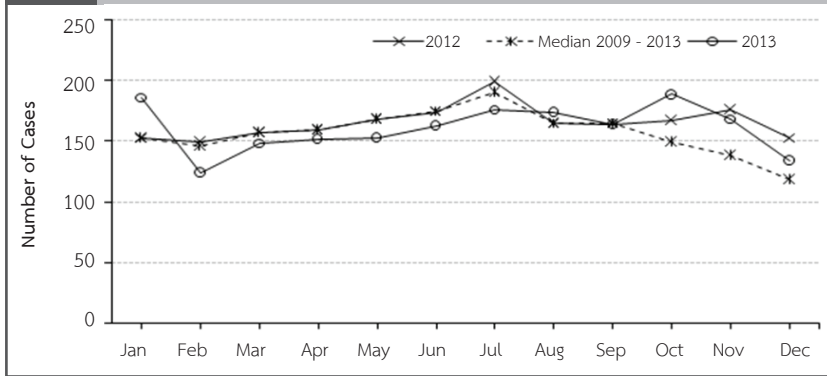

Fig.5

Reported Cases of Meningitis Uns. per 100,000 Population by Province, Thailand, 2013

